

84
M.84

Мафҳабҳо

Дунёнинг
бир қавати

ЯНГИ НАШР

84
M.84

МАРҲАБО

ДУНЁНИНГ БИР ҚАВАТИ

Шеврап

Тўдирилган қайта нашр

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT VILOYATI SHARHIO
DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI
AXBOROT RESURS MARKAZI
1-ETILALI

«Adabiyot uchqunlari» nashriyati
Тошкент – 2015

Ulug'ov

Bo. Shern

Shern

130 Shern

ООО «Шеринская типография» Зак. 1004-5000

УЎК 821.512-134
КБК 84(5Ў)7
М84

Мархабо Каримова.
Дунёнинг бир кавати. Шерлар
тўплами / «Adabiyot ushqurlari»
нашриёти. – Т.: 2015. – 88 б.

КБК 84(5Ў)7

Кўлингиздаги ушбу тўпламдан ўрин олган шер-
ларнинг аризмалари кўшиқларга айланиб, муҳлис-
ларнинг кўнглига кириб борган. Тўпламда шунча ўз шерла-
рида буюк муҳаббатни, эл сўйган инсонларни ҳамда
ошпа ҳақида ҳаётда учраб турадиган воқеаларни ҳазин
мутойиба тариқасида шерий ифода билан муҳлис-
лар кўнглига етказиб берган.

Ўйлашмишми, мазкур тўплам Сиз қабул номик ки-
тобхоналар кўнглидан ўзига муносиб эҳсон олади.

Китобдан ўрин олган шерларни кўшиқ қилиш
муаллифлик ҳуқуқи тўғрисидаги қонун талаблари
асосида амалга оширилади.

ISBN 978-9943-4392-2-1

© Мархабо КАРИМОВА.
«Adabiyot ushqurlari» нашриёти 2015 й.

Асал ойи

КАТТАЛАРГА НАСИҲАТ

Ярақлаган уйлариңг чанг бўлсаям, сиқилма,
Рўзгорингда бир нима кам бўлсаям, сиқилма,
Ташвишлардан кунда бир жанг бўлсаям, сиқилма,
Ўғлиңг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Чайнаётган нонингни «боламга», деб ўласан,
Катта бўлагч, гап билан бир сиқтаса, сўласан,
Бино кўйма, сиқлама, пўйлазма, кўрасан,
Ўғлиңг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Қариганда ғалвани кўтаролмас юрагинг,
Қани ота-оналар — суянчиғинг, тиргагинг?
Ётиб қолсанг, оғрисанг, кимга бўлар кирагинг?
Ўғлиңг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Ғамни олсанг кўнелига, тўйиб кетаверсан,
Офтоб урган майсадай, сўйиб кетаверсан,
Юрагингни чангаллаб, ўйиб кетаверсан,
Ўғлиңг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Ўзин боққаниңг қолиб, боласин ҳам боқасан,
Куч-қувватинг борида ҳаммасига ёқасан,
Ўзинг учун бир бора чиққанмисан боққа, сан?
Ўғлиңг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Ўйлантиру болангни, бўлак қилгин уйини,
Ўзи тортисин рўзгоринг ташвишини, уйини,
Қўриб турсанг бўлагини, соғ-саломат бўйини,
Ўғлиңг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Таъма қилсанг бир нонни, чимирлар қошлари,
Сенсиз пишиб ейлар, ёлққина ошари,
Югуришар олдинга, огриб қолса бошари,
Ўғинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Эрининг тоғанини ўйнаб, еркан бир аёл,
Ўғининг тоғанини, ўйлаб, еркан бир аёл,
Бекорга айтилмаган, халқ ичида бу мақол,
Ўғинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Майли, тушган уйида яшаб юрсин келинлар,
Мактаб, алқаб, дуо қил, яйраб юрсин келинлар,
Қайнонамас, онам, деб, сайраб юрсин келинлар,
Ўғинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Ялаб-юлқиган уйинг, келинларга қолодир,
Сендан кейин ким билар, не куйларга солодир,
Ўйим, болам, чақам деб, олаверма хавотир,
Ўғинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Меҳнат қилдинг тинимдинг, етганича имконинг,
Ўзинг учун ҳам яша, ғаниматдур ҳар онинг,
Тоғларга чиқ, ҳаво ют, жон-жон ўзингни жонинг,
Ўғинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Ўғилларда кўш улов, сен юрасан пийда,
Ўзларидан ошмайди, моли бўлса зийда,
Болам, болам, болам деб, нима кўрдинг дунёда?
Ўғинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Ўлсанг болаларинг ҳам қабргача боради,
Айтчи, унда сен билан қайси бири қолади,
Қиёматда қай бири гуноҳингни олади?
Ўғинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Кўнглинг кимни хушласа, ўша билан суҳбат қил,
Тикониларга қарама, зўлга қараб роҳат қил,
Асбобингни қийнама, норазингга шафқат қил,
Ўғинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Жуфтинг учун жасаб, эй аёл, ҳеч толмагин,
Қарилгани бўйинингга асло-асло олмагин,
Умта боланг бўлса ҳам, эргинандан қолмагин,
Ўғинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Қушлар келар инжик чол биров келмас ёнингга,
Шу ғамлиқ кампиринг оро қирар жонингга,
Шўжр қил бирга умтан ҳар соат, ҳар онингга,
Ўғинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Тўрт пул топсанг ярмини кексаликка олиб кўй,
Йигиб, эски нимчангнинг чўнтагига солиб кўй,
Ўн бола бир отани боқолмайди, бишиб кўй,
Ўғинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Кўйинг ишда, ва лекин Раббонда бўлсин дил,
Ғийбат, ҳасрат ганин кўй, суҳбоноллоҳ айтсин тил,
Бу дунёнинг нонин еб, у дунёнинг ишин қил,
Ўғинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Йигитчириб умринг қолганини — борини,
Марҳабохон, қилгайсан охирагинг қорини,
Қулоғингга кўйиб ол бу насиҳат — дорини,
Ўғинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

ҲАЛИ АЁЛ БЎЛМАБСИЗ, ПОШШО

Ўйини безаб, тузатсангиз ҳам,
Эрни кутиб, кузатсангиз ҳам,
Умта қизни узатсангиз ҳам,
Ҳали аёл бўлмабсиз, пошшо.

Ўйингизга келин келган йўқ,
Юрагингиз ҳали қувноқ, шўҳ,
Қафтингизда тутмагансиз чўғ,
Ҳали аёл бўлмабсиз, пошшо.

Ташеши сиздан бир кадам нари,
Меҳнатларнинг келмади гали,
Зур синовлар олдида ҳали,
Ҳали аёл бўлмабсиз, пошшо.

Кўзларингиз ҳали сурмалик,
Кўйлагингиз ёқа, тугмалик,
Уйингизда ғалава йўқ, тинчлик,
Ҳали аёл бўлмабсиз, пошшо.

Кўнгли куши сайраб туритти,
Орзулардан яйраб туритти,
Ёе у кўнни пойлаб туритти,
Ҳали аёл бўлмабсиз, пошшо.

Бир бегона куш келиб унда,
Аҳлатингиз «тилади» кунда,
Быласликка олмасиз шунда,
Ҳали аёл бўлмабсиз, пошшо.

Қандай гулсиз, исингиз чакқар,
Чан қиёфа, тусингиз чакқар,
Ё тилло, ё масингиз чакқар,
Ҳали аёл бўлмабсиз, пошшо.

— Марҳабохон, шеър ёзмай кетинг,
Нима қилай бўлмаса, айтинг?

— Тинч кўнларнинг қадрига етинг,
Ҳали аёл бўлмабсиз, пошшо.

БИРОВНИНГ БОЛАСИ УЙИМДА

Тўй қилиб, келинчақ туширдим,
Ўзимга ўзим иш оширдим,
Ман энди... ман энди тушундим,
Бировнинг боласи уйимда.

Бақирманг, дадаси, секин-ей,
Овозингиз бирам текин-ей,
Уйимнинг қайтиса бекиней,
Бировнинг боласи уйимда.

Ҳаммага қиламан илтифот,
Тилимга бўламан эҳтиёт,
Кучага чикмасин «ахборот»,
Бировнинг боласи уйимда.

Келинлик бир келар, яйрасин,
Оллоҳим илтифот айласин,
Козоним гўшт билан қайнасин,
Бировнинг боласи уйимда.

Сипороқ кийингин, воя, қизим,
Ибрат бўл келинга, ҳой, қизим,
Онанинг тушунгин, ой қизим,
Бировнинг боласи уйимда.

Ёрдам қил, сиқиб бер ўмасин,
Бахтингни йўлни тўмасин,
Совечига ёмонлаб қўймасин,
Бировнинг боласи уйимда.

Чимирилмасин деб қошлари,
Авайлаб шу келин пошшани,
«Сиз-сиз»лаб ҳайдайман нашшани,
Бировнинг боласи уйимда.

Койишар: «Эркалаб, куласан,
Келинга «майли» деб турасан...»
Бошингга тушганда биласан,
Бировнинг боласи уйимда.

Нонини куйдирса, майлига,
Идишни сундирса, майлига,
«Адвакат»ман ўша Лайлига,
Бировнинг боласи уйимда.

Болам дер, ганирсам: «Уф, бўйи»,
Билмадим, балки «куф-суф» бўйи,
Ўғим ҳам кўйилиб, жуфт бўйи,
Бировнинг боласи уйида.

Майи, мен — қайнона, қайнамай,
Келин ҳам тек юрсин, айнамай,
Бу ҳам бир кўргиллик, айланай,
Бировнинг боласи уйида.

Меҳр-ла кўнглилар бойланар,
Қаҳр-ла нораклар лойланар,
Бир кун ўз боламга айланар,
Бировнинг боласи уйида.

Мархабо дер: ичим қон, дўстлар,
Учрашиб турайлик, жон дўстлар,
Қасратдан юрагим қон, дўстлар,
Бировнинг боласи уйида.

ЎҒИЛ БОЛАНГ — БИРОВНИНГ ҲАСМИ

Ўғлими қиз — бари ўз боланг,
Қизлар — меҳмон, дейишар расми,
Ўзингизки асли — қиз боланг,
Ўғил боланг — бировнинг ҳасми.

Ўстирасан бўйиб нарвона,
Эга чиқар битта жонона,
Бу савдога бўлма хайрона
Ўғил боланг — бировнинг ҳасми.

Унутса ҳам ўз онасини,
Туғилган ҳовли — хонасини,
Унутмайдн қайнонасини,
Ўғил боланг — бировнинг ҳасми.

Қизинг жонин илгиниб турар,
Юраклари тилиниб турар,
Меҳри кўздан билгиниб турар,
Ўғил боланг — бировнинг ҳасми.

Соғинганда йиғламай кутгин,
Ичкмасдан ўзингни тутгин,
Кўз ёшингни «култ» этиб ютгин,
Ўғил боланг — бировнинг ҳасми.

Ўй-рўзғори бўйида хуржун,
Боламга дер, Худо берган кун,
Дуо қилу, чиқармагин ун,
Ўғил боланг — бировнинг ҳасми.

Юрагининг устунн — ёри,
Совуққотса пўстини — ёри,
Боласига тонгани, бори,
Ўғил боланг — бировнинг ҳасми.

Уришсалар қози бўласан,
Уртада тарози бўласан,
Ўлимингга рози бўласан,
Ўғил боланг — бировнинг ҳасми.

Иши тушса ёнингга чопар,
Ҳиндистонда бўласан ҳам топар,
Бошқа пайт кутма эй, модар,
Ўғил боланг — бировнинг ҳасми.

Хафа бўласан қойиб, тонасан,
Кечирасан, чунки онасан,
Тўшун, мунча қуйиб — ёнасан,
Ўғил боланг — бировнинг ҳасми.

Жанжал қилма, онамисан, бас!
Келин сенинг кундошинг эмас,
Ўғлинг энди сирдошинг эмас,
Ўғил боланг — бировнинг ҳасми.

Совчишкка боршдан олдин,
Сандикқа сеп солишдан олдин,
Бир мантшкка күйшкб олгин,
Уғш боланг — бирөөнинг ҳасми.

Келса-ю келмаса, дуо қил,
Билса-ю билмаса, дуо қил,
Берса-ю бермаса, дуо қил,
Уғш боланг — бирөөнинг ҳасми.

Меҳнатларинг — Тангрим йўлига,
Заҳматларинг — Тангрим йўлига,
Қаратиб кўймасин кўлига,
Уғш боланг — бирөөнинг ҳасми.

Келинга гапирсанг мулоийм,
Уғшинг сендан рози ҳар доим,
Бу ҳаётдир, Марҳабо ойим,
Уғш боланг — бирөөнинг ҳасми.

ҚИЗИМ, ҚАЙНОНАНГ — ТИЛЛО

Қизингизни узатдим,
Уз уйига кузатдим,
Кетарда бир сўз айтдим:
Қизим, қайнонанг — тилло.

Аразлаб келар қизим,
Жовдираб турар кўзим,
Безиллаб туриб ўзим,
Дедим: қайнонанг — тилло.

Дер: «Қайнонам тили ўқ,
Койиб, нолиб, урар дўқ,
Кўнгли билан иши йўқ...»
Дедим: Қайнонанг — тилло.

— Кечирмас, бурни осмон,
Эрим яхши, у — ёмон.
— Бекор айтибсан, нодон, —
Дедим, — Қайнонанг — тилло.

Икки кўйдан чиқар қарс,
Мулоийм бўл, келгин наст,
«Хўй бўлади», десанг бас,
Қизим, қайнонанг — тилло.

Аرز қилиб келгандаям,
Ҳар нима дегандаям,
Қизим ҳақ бўлгандаям,
Дедим: Қайнонанг — тилло.

Кушти олиб ўзини,
Бошламасдан сўзини,
Бекитаман оғзини:
Қизим, қайнонанг — тилло.

Қайтиб келса, «бор», — дедим,
«Сенга уйим тор», — дедим,
«Пешона бозор», — дедим,
Дедим: Қайнонанг — тилло

Қизингизни оврайман,
Телефондаям сайрайман,
Уйкумдаям жоврайман:
Қизим, қайнонанг — тилло.

Чархни бузган-парраси,
Қизни бузган-онаси,
Бузмай ўлсин онаси!
Қизим, қайнонанг — тилло.

Уйини-уй бўлсин деб,
Айрилмоқни кўрмай эн,
Битта билан ўтсин, деб,
Дедим: Қайнонанг — тилло.

Киз узатиб туйлабман,
Куттидим, деб уйлабман,
Бекорларни суйлабман,
Кизим, қайнонанг — тилло.

Кизингизидур ўғлингиздур —
Бари юрак кўрингиздур,
Тинчмасга шўрингиздур,
Кизим, қайнонанг — тилло.

Марҳабохон йиғлаб дер:
Юрагим қони-бу шевр,
«Тиллохон»га инсоф бер,
Кизим, қайнонанг — тилло.

Тугамайди ғафоси,
Адо қилди савдоси,
Киз туғқанининг жазоси —
«Кизим, қайнонанг — тилло».

КИЗИМ АРАЗЛАБ КЕЛДИ

Аёл эдим бир жаҳон,
Ўзад, кувеноқ, соғ-омон,
Рангим бўлди зафaron,
Кизим аразлаб келди.

Эри айниб турганимни,
Ким биландир ногранимни,
Бир шанамоқ урганимни,
Кизим аразлаб келди.

Дедим: Айб ўзингда,
Қўпол-қўпол сўзингда,
Пардози йўқ юзингда,
Кизим аразлаб келди.

Дердим: кулиб куттиб ол,
Тергасмадан сўра хол,
Силаб-сиплаб иўла сол,
Кизим аразлаб келди.

Ўсма кўймай норманин,
Ковоқ солиб турмагин,
Эски кўйлак киймагин,
Кизим аразлаб келди.

Жоним болам, битта бил,
Эринг-пошиш, эринг-пир,
Оқатини ширин қил,
Кизим аразлаб келди.

Болалари қайсар, шўх,
Қарамасанг босар чуғ,
Тумтаяди қилсанг дўк,
Кизим аразлаб келди.

Деймайман «тўхта, ҳой»,
Пардаларим шалтоқ, лой,
Ковушларим пойма-пой,
Кизим аразлаб келди.

Акалари авайлаб,
Боласин турар мактаб,
Тегиб кетар битта ган,
Кизим аразлаб келди.

Келинларим эришлар,
Қирқилари пиришлар,
Не тилайди кўнгишлар?
Кизим аразлаб келди.

Ўн беш кун бўлаган кунни,
Соғинар ўз уйини,
Пойлар эрин иўлини,
Кизим аразлаб келди.

Инжиклиги ортади,
Йиғлайди, «ух» тортади,
Болаларин туртади,
Қизим аразлаб келди.

Уй ғалабага тўлади,
Дусту-душман билади,
Қочиб кетгим келади,
Қизим аразлаб келди.

Камиб кулгу хандаси,
Қайнар эрим зардаси
— Сабр қилинг, дадаси,
Қизим аразлаб келди.

Дардим тўлиб тошодур,
Юрак ўйнаб шошодур,
Қон босимим ошодур
Қизим аразлаб келди.

Марҳабохон, дил ярим,
Тўқилди болу нарим,
Ҳабар олинг дўстларим,
Қизим аразлаб келди.

КҲҒВИМГА ИЛТИЖО (Қизим аразлаб келганда)

Куёв болам — ўз болам,
Менинг қора кўз болам,
Тилимда бир сўз, болам,
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Эрка болам, арслоним,
Ойим турган осмоним,
Қўлингиздадир жоним.
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Йиғит борми сиздай мард,
Юраги тоза, безард,
Икки дунё кўрمانг дард
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Биз-темир, сиз-тиллосиз,
Биз-оми, сиз-мулосиз,
Биз-нодон, сиз-доносиз,
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Қизимнинг ўзи аҳмақ,
Юрди сизни мактаб,
Бир келти-да аразлаб,
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Тириклик деб юрсангиз,
Ўй-жойим деб турсангиз,
Нима қилти урсангиз,
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Рўзор хуржун бўлади,
Гоҳ камиб, гоҳ тўлади,
Хотин деган кўнади.
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Болам, сизда ихтиёр,
Бўймайлик озор-бездор,
Уртада болалар бор,
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Кўп яшанг юзга етинг,
Қиз тушгузун аёф этинг,
Адиаб-сулдаб обектинг,
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Ишламай ётсангиз ҳам,
Маст бўлиб қотсангиз ҳам,
Чойнакни отсангиз ҳам,
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Бўлсангиз ҳам майдаган,
Юрсангиз ҳам ўнгу чап,
Мен ҳаммаша сиз тараф,
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Соғлиғида — сизники,
Ўғлиники, қизники,
Қасал бўлса — бизники,
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Тахсиримсиз, ҳўжамсиз,
Қимматбаҳо ўлжамсиз,
Ўзим очган жўжамсиз,
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Марҳабохон, уққанам —
Ўнга гунаҳ суққанам,
Ўноҳим — қиз туққанам,
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

МУРОСАСИЗ КЕЛИНЛАРДАН ДОД!

Онам ўлса «дод!» демаганман,
Эрим урса «дод!» демаганман,
Бир савдодан кўйди жону тан,
Муросасиз келинлардан дод!

Нима экан билмадим сирин,
Олаяди бирига-бири,
Ҳеч бўлмаса дўст эмас тили,
Муросасиз келинлардан дод!

Чимирилиб тургани қайси,
Ковоқ солиб юргани қайси,
Боласини ургани қайси,
Муросасиз келинлардан дод!

Бир-бирини силталаган чоғ,
Юрагимга санчилар пичоқ,
Ўғилларим бўлишди тарқоқ,
Муросасиз келинлардан дод!

Кўнглим тинмас бир ерга чиқиб,
Бири бирин ола-я чўқиб,
Яшангман безиллаб, кўрқиб,
Муросасиз келинлардан дод!

Қанотимни қайриворишди,
Жигарларни айриворишди,
Обруйимни лойга қоришди,
Муросасиз келинлардан дод!

Талашсан нимани, нодон?!
Пойингда ер, бошингда осмон,
Бу дунёга ҳаммамиз меҳмон,
Муросасиз келинлардан дод!

Ўтмиш бўлса нима дер эди?
Тўрт хотинга битта эр эди,
Ўшаларам «шўж» дер эди,
Муросасиз келинлардан дод!

Асти одам бўлишармикин?
Чирой очиб кўришармикин?
Ахил бўлса ўйлашармикин?
Муросасиз келинлардан дод!

Бошқа уйим бўлганда, ё Раб,
Шулар билан нормасдирмики?
Кетар эдим шу уйни ташқиб,
Муросасиз келинлардан дод!

Ерга қамши, бўйрамини ошаб,
Атламан, умочми ошаб,
Чолим бшан юрардим яшаб,
Муросасиз келинлардан дод!